РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ЗАКОН

За изменение и допълнение на Закона за здравето

В сила от 01.01.2005 г.

Обн. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.46 от 3 Юни 2005г., изм. ДВ. бр.76 от 20 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.85 от 25 Октомври 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.94 от 25 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.103 от 23 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.18 от 28 Февруари 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 21 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.71 от 1 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.75 от 12 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.81 от 6 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.95 от 24 Ноември 2006г., изм. ДВ. бр.102 от 19 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.31 от 13 Април 2007г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.46 от 12 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.82 от 12 Октомври 2007г., изм. ДВ. бр.95 от 20 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.13 от 8 Февруари 2008г., изм. ДВ. бр.102 от 28 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.110 от 30 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.36 от 15 Май 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 2 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.101 от 18 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 1 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.42 от 4 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.50 от 2 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.59 от 31 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.62 от 10 Август 2010г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.9 от 28 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.45 от 14 Юни 2011г.

Създава се нов чл. 136а:

(1) От заместващо майчинство могат да се ползват само съпрузи при наличие на следните предпоставки:

1. Съпругата е с безплодие, установено по категоричен съгласно ал. 2.

2. Поне единият от съпрузите е български гражданин, а другият пребивава трайно на територията на Република България.

3. Съпрузите да са вписани в регистъра на желаещите да се възползват от заместващо майчинство, воден съгласно чл. 136б, ал. 5.

4. Всеки от съпрузите разполага с удостоверение от

Министерството на здравеопазването за завършен първи етап на Програмата за психологическа помощ при заместващо майчинство.

5. Всеки от съпрузите е представил писмена декларация с нотариална заверка, че е съгласен и се задължава да продължи участието си в Програмата за психологическа помощ при заместващо майчинство на Министерството на здравеопазването.

6. Съпругът е дал съгласие по чл. 62, ал. 5 от Семейния кодекс.

(2) Безплодието е налице при наличие на някое от следните заболявания или състояния:

1. агенезия на матката или тежка хипоплазия на матката;
2. оперативно отстранена матка при жени в репродуктивна възраст, независимо от причината за това;
3. частична или пълна облитерация на маточната кухина, неповлияваща се от лечение;
4. тежкостепенна вродена или придобита хипоплазия на ендометриума, неповлияваща се от медикаментозно лечение;
5. съпътстващи общи заболявания, несъвместими с износване на бременност.

(3) Безплодието се установява със заключение на медицинските специалисти, членове на Обществения съвет на Център „Фонд за асистирана репродукция”, въз основа на изчерпателна медицинска документация.

(4) Заместващо майчинство с донорска яйцеклетка се допуска при условие, че ползващата се от заместващо майчинство жена е на възраст до 45 години и е:

1. с онкологично гинекологинчо заболяване;
2. с отстранени матка и яйчници; или
3. преминала успешно онкологично лечение, но има противопоказания за износване на бременност, след което стимулацията на яйчниците и износването на бременност е противопоказно.

(5) Не се допуска заместващо майчинство с донорска яйцеклетка от заместващата майка.

Създава се нов чл. 136 б се правят следните промени:

(1) Заместваща майка може да бъде само жена, която отговаря на следните изисквания:

1. е български гражданин;

2. е на възраст между 21 и 43 години;

3. има поне едно живо родено дете;

4. е клинично здрава и способна да износи бременност, съгласно заключение на медицински екип, включващ акушер-гинеколог и лекар по вътрешни болести, според списък изготвен от Министерството на здравеопазването;

5. е в добро психическо здраве, съгласно заключение на екип, включващ двама психолози, според списък изготвен от Министерството на здравеопазването;

5. разполага с удостоверение от Министерството на здравеопазването за завършен първи етап на Програмата за психологическа помощ при заместващо майчинство, като заместваща майка.

6. е представила писмена декларация с нотариална заверка, че е съгласна и се задължава да продължи участието си в Програмата за психологическа помощ при заместващо майчинство, като заместваща майка;

7. не е била заместваща майка повече от два пъти;

8. разполага със здравна застраховка и застраховка живот, действаща за срока от началото на процедурите по асистирана репродукция до 90 дни след раждането или прекратяването на процедурата.

(2) Други условия по ал. 1, както и изискванията за заключенията по т. 4 и 5 на ал. 1. се определят с наредба на Министерството на здравеопазването.

(3) Изискването по ал.1, т. 2 не се прилага в случай, че заместващата майка е роднина по права или съребрена линия до четвърта степен на единия от желаещите да се ползват от заместващо майчинство съпрузи. В този случай се допуска възрастта на заместващата майка да е до 50 г. при положителна преценка на Обществения съвет на Център „Фонд за асистирана репродукция”.

(4) Съпругът на заместващата майка дава декларация с нотариално заверен подпис, че е съгласен съпругата му да бъде заместваща майка за всеки конкретен случай.

(5) Създава се регистър на съпрузите, желаещи да се ползват от заместващо майчинство съгласно наредба на Министерството на здравеопазването.

Чл. 136в се правят следните промени:

Дейностите по асистирана репродукция при заместващо майчинство се финансират от държавата при условия и по ред, определени от Министерски съвет.

В Глава осма Административнонаказателни разпоредби на Закона за здравето се създава нов чл. 223а със следното съдържание:

Който, след като е представил декларация по чл. 136а, ал.1, т.5 или по чл. 136б, ал.1, т.6 не продължи участието си в Програмата за психологическа помощ при заместващо майчинство до пълното и завършване, се наказва с глоба от 1000 до 3000 лв., а при повторно нарушение - от 3500 до 5000 лв.

София, 29.07.2011 г. Подпис на вносителя:

/Калина Крумова/

Мотиви

Данните от последното преброяване в България са повече от тревожни, а демографската криза, в която страната ни се намира, се задълбочава с всяка изминала година. Застаряването на населението, имиграцията на млади хора и повишаването на броя на семейства с репродуктивни проблеми предопределят драстично спадащия брой български граждани. За целта е необходимо да бъдат намерени и умело използвани всички възможни инструменти за насърчаване на раждаемостта и в помощ на двойките, жеалещи да станат родителит.

По данни на СЗО в България партньорите с репродуктивни проблеми са 270 000. Информацията сочи, че в една трета от случаите стерилитетът се открива при мъжа, в друга една трета причините за безплодието са при жената, и в последната една трета - комбинация от фактори.

В страните от ЕС лечението на безплодието е държавна политика. МЗ, МТСП, МФ трябва да изградят дългосрочна стратегия за решаването на проблемите на стерилитета, така, както е в останалите страни от ЕС. В България, в която населението застарява и част от него имигрира, усилията трябва да се насочат към решаване на демографския проблем. Той може да бъде разрешен като се поеме грижа за огромния брой партньорски двойки, които искат да имат деца, но поради редица причини не могат да станат родители. Това трябва да се осъществи чрез целенасочена държавна политика, защото финансови средства за програмите ин-витро оплождане, за щастие вече има.

Такава необходима стъпка е узаконяването у нас на сурогатното майчинство, което в български вариант е по-приемливо да наричаме “заместващо”. Международният термин е познат още от 1985 г., когато Брюкселската декларация на световната медицинска асоциация поставя началото на правната регламентация на заместващото майчинство. Същата година се приема и първият в света закон, уреждащ въпроси за сурогатното майчинство, а именно - Законът за споразуменията за сурогацията в Обединеното кралство на Великобритания и Северна Ирландия.

26 години по-късно, след дългогодишен опит на редица държави, доказана успеваемост и приложимост на заместващото майчинство, тази практика намери широко място в обществото и у нас. За първи път стотици семейства публично признаха, че сурогатството е факт, само че “на черно”, че практиката съществува, но извън рамките на закона, или че нуждаещите

се прибягват до процедури в страни като Украйна, където сурогатството е легално и разрешено дори за чужденци.

За да направим България държава, където хората да не се срамуват или страхуват от репродуктивните си проблеми, където да могат да бъдат родители, да отгледат и възпитават децата си, е необходимо държавата да поеме отговорността за тях.

София, 29.07.2011 г. Подпис на вносителя:

/Калина Крумова/